

Egert Leetsar
RM Grupp OÜ
rmg@rmg.ee

Teie 27.02.2024
Meie 11.03.2024 nr 12.2-1/978-2

Järelevalvemenetluse alustamata jätmine

Austatud härra Leetsar

Edastasite 27.02.2024 ja 28.02.2024 Rahandusministeeriumile pöördumised (edaspidi järelevalveteade) seoses Enefit Power AS-i (edaspidi ka hankija) poolt korraldatud väikehankega „Balti- ja Eesti elektrijaama tuhaväljade geodeetiline mõõdistamine“ (viitenumber 275028) (edaspidi ka riigihange).

Järelevalveteate kohaselt on riigihankes edukaks tunnistatud ettevõtte, kellel puudub majandustegevuse registri (MTR) registreering ning seega õigus pakkuda oma teenuseid ja tegutseda antud valdkonnas. Küsite, kas lepingusse minek töövõtjaga, kellel puudub õigus tegutseda lepingujärgsete töödega, on seaduslik. Hanke sisuks on geodeetilised mõõdistused ja ettevõtte, kes seda teenust pakub, peab olema MTR-i registreeringuga. Mis põhjustel eemaldati hanke protsessi käigus hankele kvalifitseerumise tingimustest Venemaa ja Valgevenega seotuse piirang. Seda tehti hetkel, kui oli täpselt teada, millistelt ettevõtetelt on oodata pakkumusi ning ainus, kellel võis olla see teemaks, oli Redians OÜ (omanik ja juhatuse liikmed).

Riigihangete seaduse (RHS) § 205 lg 1 p 1 kohaselt võib Rahandusministeerium alustada järelevalvemenetluse põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele ja puuduvad RHS § 206 lg-s 1 nimetatud asjaolud.

RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt järelevalvemenetlust ei alustata või alustatud järelevalvemenetlus lõpetatakse, kui riigihanke menetlus on lõppenud.

RHS § 206 lg 1 p 3 kohaselt järelevalvemenetlust ei alustata või alustatud järelevalvemenetlus lõpetatakse, kui RHS-i rikkumisele viitavad andmed ei ole põhjendatud kahtluse tekkimiseks küllaldaselt või rikkumist ei esine.

Elektroonilises riigihangete registris (eRHR) avaldatud teabe kohaselt sõlmis hankija riigihanke tulemusena hankelepingu 26.02.2024, millega lõppes riigihanke menetlus. Olukorras kus riigihanke menetlus on lõppenud, ei ole järelevalvemenetluse alustamine võimalik RHS § 206 lg 1 p 4 alusel.

Vaatamata asjaolule, et järelevalvemenetluse alustamiseks puudub käesoleval juhul alus, märgime, et Rahandusministeeriumile ei nähtu eRHR-is riigihanke kohta avaldatud teabe alusel, et hankija oleks rikkunud RHS-i nõudeid.

AS Eesti Energia hankejuht selgitas Teile 26.02.2024 edastatud e-kirjas järgmist: „Redians OÜ kontroll on teostatud kooskõlas hanke vastavus- ja kvalifitseerimistingimustega. Pakkuja kontrolli teostati RHR kaudu 16.02.2024. Pakkuja kvalifikatsiooni ja pakkumuse vastavuse osas puudusi ei leitud. Osaühing REDIANS (10797790) poolt esitatud pakkumus kogumaksumusega 37 000 eurot on tunnistatud vastavaks hankes esitatud alustingimustele ning pakkuja vastab esitatud kvalifitseerimistingimustele. /.../ (p 3) HARIDUS- JA KUTSEKVALIFIKATSIOONID (RHS § 101 LG 1 P 6): Pakkujal on tööde tegemise eest kvalifitseeritud vastutavad isikud, keda pakkuja kavatseb kasutada selle hanke tegemiseks. Pakkuja esitas ka kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid /.../ (p 6) MTR nõue ei olnud käesoleva hanke tingimuseks ning hankija ei saa MTR tingimuse vastavust hinnata. /.../ Soovime juhtida tähelepanu asjaolule, et tegemist on väikehankega mitte hankemenetlusega ning antud juhul RHS sätteid ei kohaldu. Lisaks, rahvusvahelise sanktsiooni määrus Vene Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi ettevõtjate kohta laieneb üle rahvusvahelise piirmäära riigihangetele. Antud juhul tegemist on väikehankega ning osalemise piiramine pakkuja/taotleja elu- või asukoha põhisel ei ole antud juhul põhjendatud.“

Märgime, et väikehanke läbiviimisel kohustub hankija järgima eelkõige oma hankekorras sätestatud alla lihthanke piirmäära riigihangete korraldamise korda (RHS § 4 lg 3) ja RHS §-s 3 sätestatud riigihanke üldpõhimõtteid.

eRHR-ist ei nähtu, et hankija oleks sätestanud riigihankes tingimusi seoses MTR-i registreeringu nõudega. MTR-i registreeringu nõuet ei saa sätestada RHS § 99 lg 1 alusel pakkuja kvalifitseerimise tingimusena. Kuna MTR ei ole kutseala- ega äriregister, võib MTR-i registreeringu nõude sätestada riigihanke alusdokumentides nt pakkumuse vastavustingimusena või hankelepingu tingimusena.

RHS-ist ei tulene hankijale MTR-i registreeringu nõude kehtestamise kohustust ka juhul, kui MTR-i kande olemasolu on hankelepingu alusel sooritatava tegevuse jaoks nõutav tulenevalt mõnest õigusaktist. Olukorras kus hankija tingimust ei kehtestanud, puudub hankijal ka õigus ja kohustus kontrollida pakkumuse vastavust (sätestamata) tingimusele.

Hankija on selgitanud õigesti, et rahvusvahelise sanktsiooni määrus¹ Vene Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi ettevõtjate kohta laieneb üle rahvusvahelise piirmäära riigihangetele ja kuna tegemist on väikehankega, ei ole osalemise piiramine eelnevalt viidatud rahvusvahelise sanktsiooni tõttu antud juhul põhjendatud.

Rahandusministeerium märgib, et RHS §-s 95 lg-s 1 p-s 5 sätestatud pakkuja kõrvaldamise aluse puhul, mille kohaselt hankija ei sõlmi hankelepingut ja kõrvaldab hankemenetlusest pakkuja, kellega hankelepingu sõlmimine rikuks rahvusvahelist või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni rahvusvahelise sanktsiooni seaduse tähenduses, tuleb silmas pidada, et riigihangetele kehtestatud rahvusvaheline sanktsioon on suunatud üksnes riigihangetele, mille eeldatav maksumus on võrdne või ületab rahvusvahelist piirmäära. Hankijal puudub seaduslik

¹ Euroopa Liidu Nõukogu 08.04.2022 määrus nr 2022/576 (artikkel 5 k), millega muudetakse Euroopa Liidu Nõukogu määrust nr 833/2014.

alus täiendavate sanktsioonide kehtestamiseks või nende laiendamiseks omal algatusel ka riigihangetele, mille eeldatav maksumus rahvusvahelise piirmäärani ei küüni.

Kas ja millises ulatuses piirata teiste riikide ettevõtjate osalemist riigihankes, on hankija otsustada, piirangute kehtestamisel tuleb silmas pidada, et hankija peab võrdselt kohtlema kõiki Euroopa Liidu või Maailma kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga ühinenud riikidest pärinevaid ettevõtjaid, st neile osalemiseks piiranguid ei tohi seada.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes RHS § 205 lg 1 p-st 1 ja § 206 lg 1 p-dest 3 ja 4 teatame, et Rahandusministeerium ei alusta järelevalveteate ajendil järelevalvemenetlust Enefit Power AS-i väikehanke „Balti- ja Eesti elektrijaama tuhaväljade geodeetiline mõõdistamine“ (viitenumber 275028) suhtes, kuna väikehanke menetlus on lõppenud hankelepingu sõlmimisega ja järelevalveteates osundatud asjaolude pinnalt RHS-i rikkumist ei esine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Madli Juhani 5693 8905
Madli.Juhani@fin.ee